

Slag i luften

En evaluering av Kvinnofridsreformen (2004).

En presentasjon av evalueringsrapporten ved
Kriminolog Maya Brenna Nielsen

Hva skal jeg presentere?

- Dominerende forståelser av menns vold mot kvinner
- Hva er kjønnsmaktperspektivet og hvordan er det annerledes?
- Hvor er motstanden og hindringene?
- Konklusjonen i rapporten

Kort om Kvinnofridsreformen (1997):

- Kvinners erfaringer og opplevelse av virkeligheten skal legges til grunn for forståelsen av menns vold mot kvinner
- Dette skal gjelde arbeidet med menns vold mot kvinner på sentralt, regionalt og lokalt nivå

**Dominerende avviksforståelser
hevder at menn slår fordi:**

- Menn er mer aggressive enn kvinner på grunn av oppgaven mannen har under reproduksjon (sosiobiologisk)
- Menn med høyt testosteroninnhold har større risiko for å være voldelige (medisinsk)
- For en psykisk syk mann er vold en reaksjon på ytre eller indre provokasjon

- Volden er menns frustrasjon og avmakt (avmaktsperspektivet)
- Volden mellom mann og kvinne foregår mellom jevnbyrdige parter (konfliktperspektivet)
- Oppvekst i familier med vold gjør at menn lærer å slå og kvinner tiltrekkes av voldelige menn (sosial arv)
- Ikke-svensk, ikke-likestilt vold (kulturperspektivet)
- Menns vold mot kvinner forstås ved å kombinere flere forklaringer (alt og ingenting-perspektivet)

Felles for avviksforklaringene:

- Det forutsetter et skille mellom VI (vi ikke voldelige, vi ikke voldsutsatte) og DEM (voldsutøvere, de voldsutsatte)
- Fokuset på forskjellene, blant annet gjennom media, skaper mer avstand og mindre forståelse

Kjønnsmaktsperspektivet:

- stiller nye spørsmål ut fra kvinners erfaringer om hvordan menns vold mot kvinner skal forstås.
- setter den konkrete volden inn i en sosial og kulturell sammenheng som tolkes i lys av menns overordning.
- setter fokus på hvordan kjønn skapes i vårt samfunn

- ser menns vold som en konsekvens og en bekræftelse på maktforskjellen i samfunnet
- påpeker at menns vold mot kvinner er noe alle i samfunnet må ta ansvar for gjennom daglig forming av hva som er kjønn.

Motstand og hindringer

- Det viktigste med Kvinnofridsreformen var å synliggjøre menn som voldsutøvere og kvinner og barn som voldsutsatte.
- Hvorfor?
- Synliggjøring av vold mot kvinner og barn åpner for en spesiell politikk, en spesiell organisering og institusjonalisering

Hva sier rapporten om arbeidet myndighetene har gjort for å synliggjøre og å forebygge?

Det er :

- Utilstrekkelige ressurser
- Mangel på institusjonalisering
- Mangel på kunnskaper

og forståelser

Hva konkret fant de?

- Kriminalitetsforebyggende arbeid med menns vold mot kvinner blir ikke prioritert
- Mange ulike forståelser av menns vold mot kvinner forhindrer effektivt samarbeid
- Kompetanseheving av ulike yrkesgrupper er i stor grad ikke blitt gjennomført
- Mange samarbeidsprosjekter er startet, men mange er også lagt ned

Fant de noe positivt?

- Kvinnelige ofre for kriminalitet har blitt prioritert hos politiet.
- De fleste myndigheter har fått et tettere og mer internasjonalt samarbeid om vold
- Mer bruk av besøksforbud
- Samtlige politimyndigheter har opprettet handlingsinstrukser for å møte menns vold mot kvinner og barn

- Brottsoffermyndigheten (som ivaretar hensynet til ofre for kriminalitet) er den myndigheten som har vært mest aktiv og konsekvent i sitt arbeide
- Gode resultater også fra helsevesenet i forbindelse med å spørre pasienter om vold

Konklusjonen i rapporten

- Menns vold mot kvinner får oppmerksomhet i teorien – men i praksis så usynliggjøres volden i det likestilte demokratiske Sverige

Utvalget presenterer følgende forslag:

- Det er viktig å institusjonalisere arbeidet med menns vold mot kvinner.
- Hvorfor?
- Arbeidet med menns vold mot kvinner og barn behøver en systematikk og en kontinuitet og muligheten til å bli et eget kompetansefelt.

Et eksempel på institusjonalisering:

- Brann noe alle frykter
- Brann er forbundet med store kostnader
- Brann kan ødelegge og ta liv
- Det finnes en enighet om at vi må ha mange brannstasjoner, gode brannbiler og lønnet kvalifisert personell i beredskap som kan beskytte oss mot en mulig brann

Til sammenligning er ikke vold institusjonalisert selv om:

- Menns vold skaper frykt hos kvinner
- Menns vold mot kvinner har store
samfunnskostnader
- Menns vold mot kvinner kan ødelegge og
ta liv

Oppsummering

- Arbeidet med å synliggjøre menns vold mot kvinner viktig slik at den ikke bagatelliseres, omformuleres og ”forsviner”
- Menns vold mot kvinner må forstås som et felles ansvar - ikke som et individuelt problem
- Institusjonalisering er viktig for å kunne gi kontinuerlig, systematisk og kompetent hjelp og kunnskap om vold